

RÖDA BRYGGAN GESTALTNINGSPROGRAM
2018.12.18

INTRODUKTION

INLEDNING

Gestaltningssprogrammet är en sammanfattande beskrivning av de kvalitetsambitioner som ligger till grund för vidareutveckling av kvarteret Röda Bryggan. Programmet har tagits fram av Semrén & Månsson Arkitekter på begäran av stadsbyggnadskontoret i Göteborg och kvarterets två fastighetsägare Castellum och Sverigehuset.

Planområdet är centralt beläget i Göteborg och ligger inom riksintresset för kulturmiljövård. Det går att läsa mer om de kulturhistoriska värdena

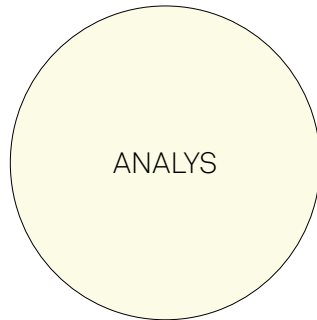
i "Pustervik, Kulturmiljö & stadsbildaanalys" av Archidea, Kulturhistorisk undersökning" - Lindholms Restaurering AB och i "Antikvarisk konsekvensbeskrivning" bilaga till detaljplanen för Röda Bryggan D.nr. 0301/12.

Kvarteret Röda Bryggan består av en varierad bebyggelse från skilda epoker där Brogatan 2 står ut som särskilt värd att bevara. För att utveckla staden och möjliggöra visionen för fler bostäder i centrala Göteborg pekar programmet ut vilka delar av

kvarteret som är lämpliga för om- och påbyggnader, nybyggnation och bevarande.

Med beaktad kulturmiljöhänsyn och kontextualitet till den omkringliggande stadsmiljön söker gestaltningssprogrammet genom valda referenser ge exempel på material, möten, färgsättning och detaljering som konkretiseras de arkitektoniska principerna. Strategier redovisar hur påverkan på riksintresset kan begränsas, samtidigt som kvarteret Röda Bryggan tillåts bli en levande och berikande del av centrala Göteborg.

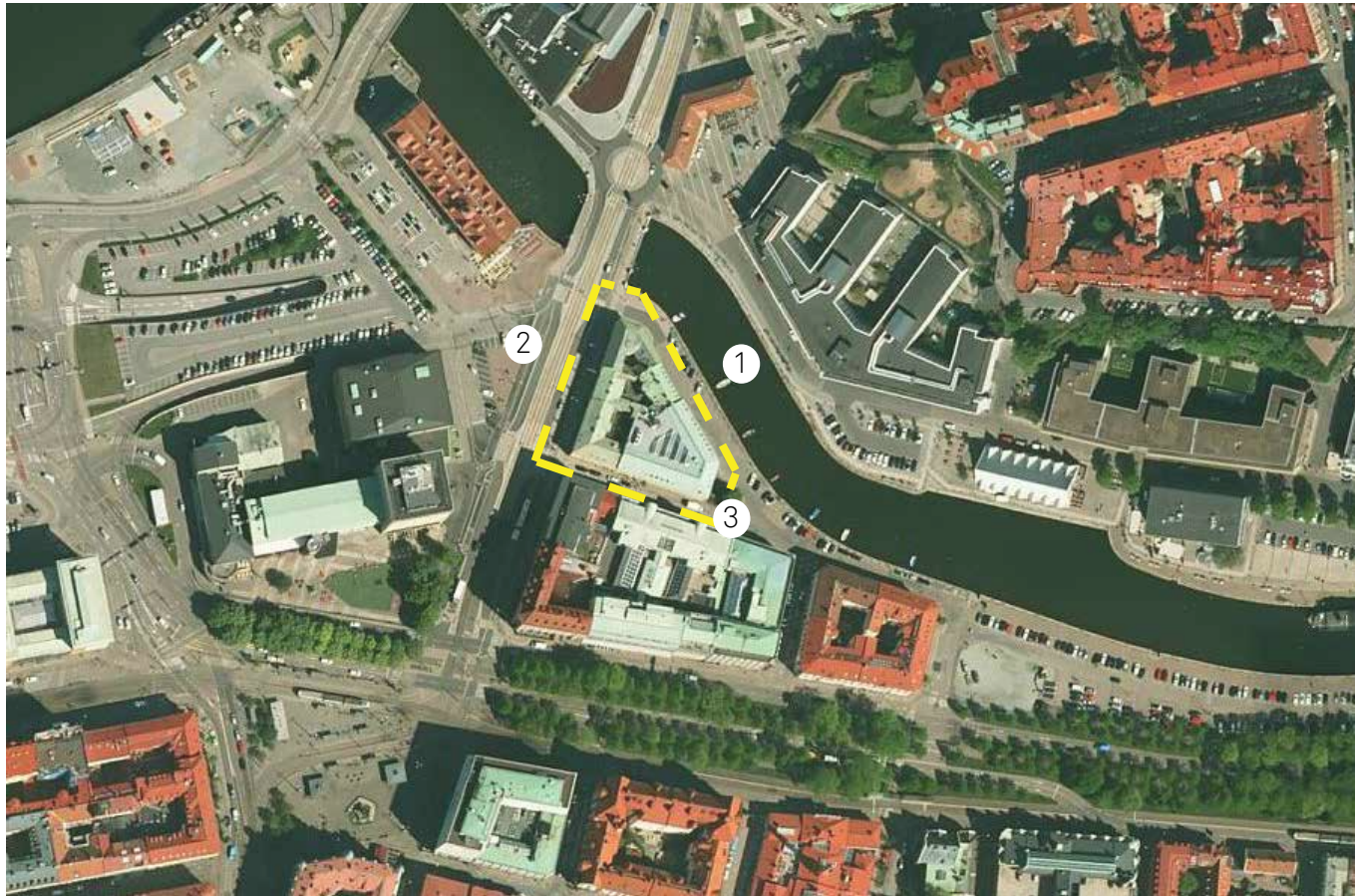
INNEHÅLLSFÖRTECKNING

GESTALTNING

1	PLATSBESKRIVNING	4
2	BEFINTLIGA BYGGNADER I OMGIVANDE STADSRUM	5
3	VYER AV KVARTERET	6
4	KVARTERSBESKRIVNING	7
5	BEFINTLIGA FASADER	8
6	BROGATAN 2	9
7	RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖ	10
8	KVARTERSBESKRIVNING	11
9	GESTALTNINGSPRINCIPER	12
10	STADSRUMMETS VÄGGAR	13
11	FÖRÄNDRINGSPRINCIPER	14
12	KANALRUMMET- BROGATAN	15
13	STADSGATAN - JÄRNTORGSGATAN	16
14	GRÄNDEN - PUSTERVIKSGATAN	17
15	GÅRDEN	18
16	BALKONGTYPER OCH FÄRGSPANN	19
17	VYER AV KVARTERET	20-21
18	PROCESSBERÄTTELSE	

① PLATSBESKRIVNING

OMGIVNING

Kvarteret Røda Bryggan är centralt beläget i Göteborgs innerstad med en placering längst den viktiga Rosenlundskanalen. Kvarteret upplevs som ett viktigt fondmotiv till byggnader som Feskekörka och Lagerhuset samt fyller en funktion i det omgivande gatustråken kring Folkets Hus och Pustervikskvarteren. De tre primära platsbildningar som omger kvarteret är kanalrummet, Järntorget och Esperantoplatzen. Järntorgsgatan, Pusterviksgatan och Brogatan ramar in den triangulära kvartersformen.

Järntorgsgatan är ett viktigt huvudstråk som sammanlänkar Linnégatan och Järntorget med Esperantoplatzen och Rosenlund. Skalan ger ett bredare och högre stadsrum med flera kulturinstitutioner så som Pusterviksteatern och Folketshuset. I framtiden kompletteras dagens parkeringsytor med nya byggrätter vilket kommer förstärka gatans stadsmässiga proportion och innehåll. Pusterviksgatan är en smalare sidogata av underordnad karaktär. Skiftande stilepoker från

1870 talets klassicism till 1970 talets betong funktionalism klär stadsrummets väggar. Gatan upplevs till viss del som en smal gränd men sammanstrålar med Brogatan för att senare bli en del av det bredare kanalrummet.

Brogatan löper parallellt med det breda kanalrummet som följer Rosenlundskanalen. Kanalrummets väggar inkluderar fasader på motsatta sida vattnet, byggnader längst med Rosenlundsgatan.

Kanalrummet

Järntorgsgatan

Pusterviksgatan

② BEFINTLIGA BYGGNADER I OMGIVANDE STADSRUM

1. Feskekörka

4. Folkets hus

7. Kaponnieren

2. Sven Brolins hus

5. Ted Bernhardtz

Karta över området

3. Fabriksbyggnaden vid Esperantoplatsen

6. Lagerhuset

För en djupare beskrivning av byggnaderna och dess karaktär se "Pustervik, Kulturmiljö & stadsbildsanalys" av Archidea.

③ VYER AV KVARTERET

Vy från Kanalrummet

Vy från Esperantoplatsen

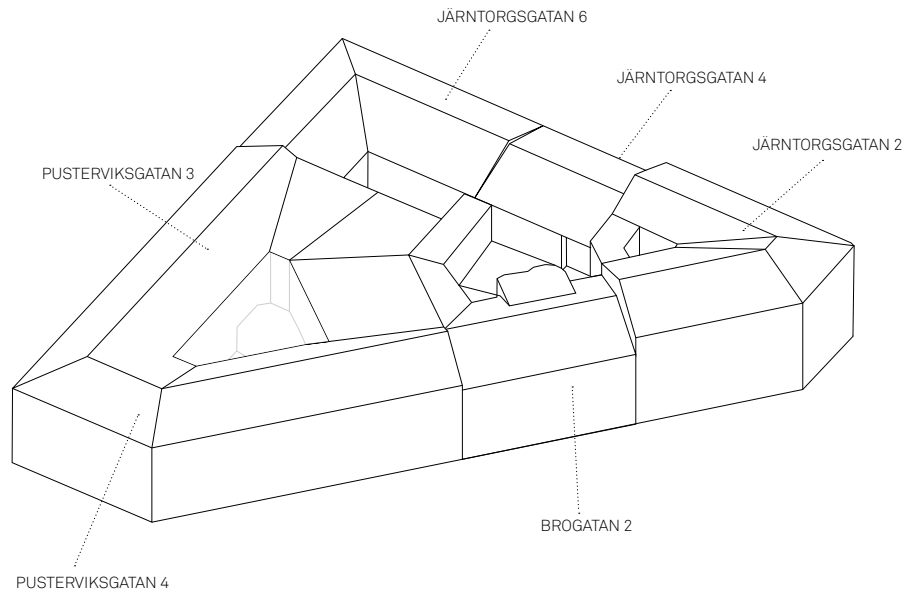
Vy från Lagerhuset

Vy från Järntorgsgatan

För en djupare beskrivning av stråk, platsbildningar och gaturum se
"Pustervik, Kulturmiljö & stadsbildsanalys" av Archidea.

④ KVARTERSBESKRIVNING

Järntorgsgatan 6, FASTIGHET: Pustervik 3:7

Brogatan 2, FASTIGHET: Pustervik 3:8

Järntorgsgatan 4, FASTIGHET: Pustervik 3:7

Pusterviksgatan 4, FASTIGHET: Pustervik 3:8

Järntorgsgatan 2, FASTIGHET: Pustervik 3:7

Pusterviksgatan 3, FASTIGHET: Pustervik 3:8

KVARTERET RÖDA BRYGGAN

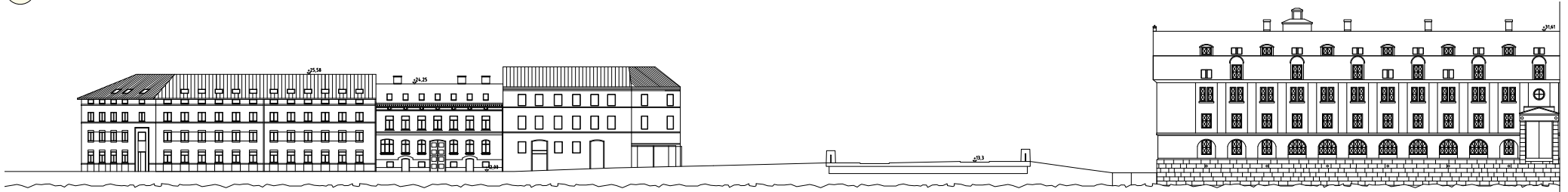
Röda bryggan är ett traditionellt innerstadskvarter bestående av en triangulär sluten form med ett flertal mindre gårdsrum. Byggnaderna i kvarteret är mellan två till fyra våningar höga och upplevs som betydligt lägre än angränsande kvarter. Beklädda av tegel och puts med skiftande fasadlängder från olika tidsepoker skapas ett varierat intryck. Sockelvåningar markeras med ett materialbyte eller med en fris och fönstersättningen anses som regelbunden. Bottenvåningarna mot Järntorgsgatan ger ett öppet intryck med uppglasade butiksfasader

medan en mer sluten och återhållsam karaktär mot Pustervik- och Brogatan ger upplevelsen av att man lämnat huvudstråket.

Taklandskapet är sammanhållet med få nivåskillnader och beklädda med gemensamma material. Omgivande kvarter erbjuder en större variationsrikedom i form av nivåer och takutformningar. Brogatan 2 är den äldsta bevarade delen av kvarteret från 1870 med en högre nivå av detaljering och är omnämnt i stadens

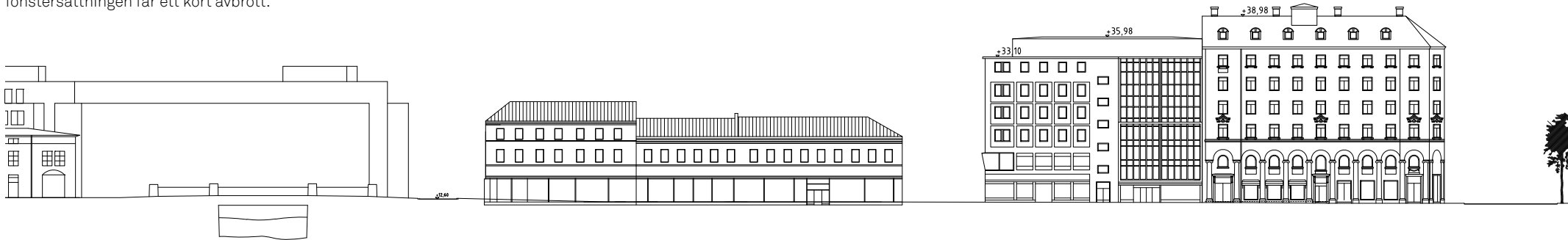
bevarandeprogram. Järntorgsgatans fasader har ursprungligen varit uppdelad i tre olika fasaduttryck, medans det idag endast går att urskilja två. Kvarteret är indelat i två fastigheter.

5 BEFINTLIGA FASADER

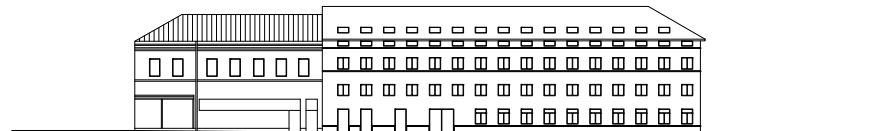
BROGATAN

Fasaderna som vänder sig mot kanalrummet är uppdelade i 3 byggnadstyper med fasaduttryck som speglar kvarterets utveckling från 1870 tal vidare till 1980 tal. I tidiga plankartor har det funnits ytterligare en fastighetsindelning vilket har gett avtryck i fasaden för Brogatan 3 & 4 där fönstersättningen får ett kort avbrott.

JÄRNTORGSGATAN

Längs med Järntorgsgatan har kvarteret historiskt varit uppdelad i 3 olika byggnader vilket syns på takets bevarade brandgavlar. Kvarterets två till trevåningsskala står som kontrast till angränsande Pustervikskvarterets sex till sjuvånings skala.

PUSTERVIKSGATAN

Fasaderna längs med Pusterviksgatan består idag av 2 indelningar. Även här har det ursprungligen funnits en fastighetsindelning som gett kvarteret 3 distinkta fasader som idag ej går att urskilja.

Skala 1:800

⑥ BROGATAN 2

BROGATAN 2

Brogatan 2 har bibehållit den utformning som var karaktäristisk för Göteborgs 1850-tals bebyggelse. Hela kvarteret hade vid sekelskiftet en bebyggelse i skala och materialitet som påminner om Brogatan 2, men kom succesivt under 1900-talet att ersättas med nya byggnader.

Exteriören på Brogatan 2 är bevarad från 1870 års ombyggnad. Takfönstren tillkom 1980 men i övrigt är fasadmaterial, ornamentik och fönsterplaceringar

intakta. Byggnaden har behållit sitt flacka tak som är karaktäristiskt för Göteborgs 1800-tals bebyggelse.

Materialen består av gult handslaget tegel, träpartier, naturstens sockel och bandfalsat plåttak. Brogatan 2 är i behov av restaurering och grundförstärkning efter de stora sättningsskador som uppstod vid bygget av Götatunneln.

⑦ RIKSINTRESSE FÖR KULTURMILJÖ

Kanalrummet

Stora Nygatan

Stora Nygatan

Bastionsplatsen

Södra Hamngatan

PÅVERKAN PÅ KVARTER

Länsstyrelsens yttrande i samrådet för detaljplanen har tillsammans med riksintressebeskrivningen och de allmänna varsamhetsbestämmelser legat till grund för arbetet med Gestaltningssprogrammet. Stor hänsyn till befintlig kulturmiljö och större medvetenhet i förhållandet till riksintresset har varit grundläggande. Göteborgs stadsutvidgning utanför vallgraven, Carlbergs stenstad från 1860-talet är en viktig källa och sätter kvarteret i en historisk kontext. Kvarteret blir genom sitt strategiska

läge karaktärsskapande för området och har stor betydelse för framförallt stadsbilden i kanalrummet. Mötet mellan Brogatan 2 och angränsande byggnader behöver studeras så att angränsande byggnader får ett tydligt förhållningssätt till skalan. Karaktärsskapande för kvarteret är att bebyggelsen trappas ner successivt mot kanalen. Det finns flera byggnader längst med stadens vattenstråk som utgör referenser för hur varierade takfotslinjer, byggnader av varierande höjd bidrar

till en sammanhängande helhet. I samarbete med Länsstyrelsen och Stadsbyggnadskontoret har följande punkter blivit vägledande i utvecklingsarbetet.

- Nedtrappning av byggnadernas volymer vid mötet med kanalrummet.
- Respektfullt möte mellan Brogatan 2 och omgivande byggnader.
- Sammanhållen gestaltning för kvarterets olika byggnader.

- Varierat taklandskap med sammanhållen materialitet.

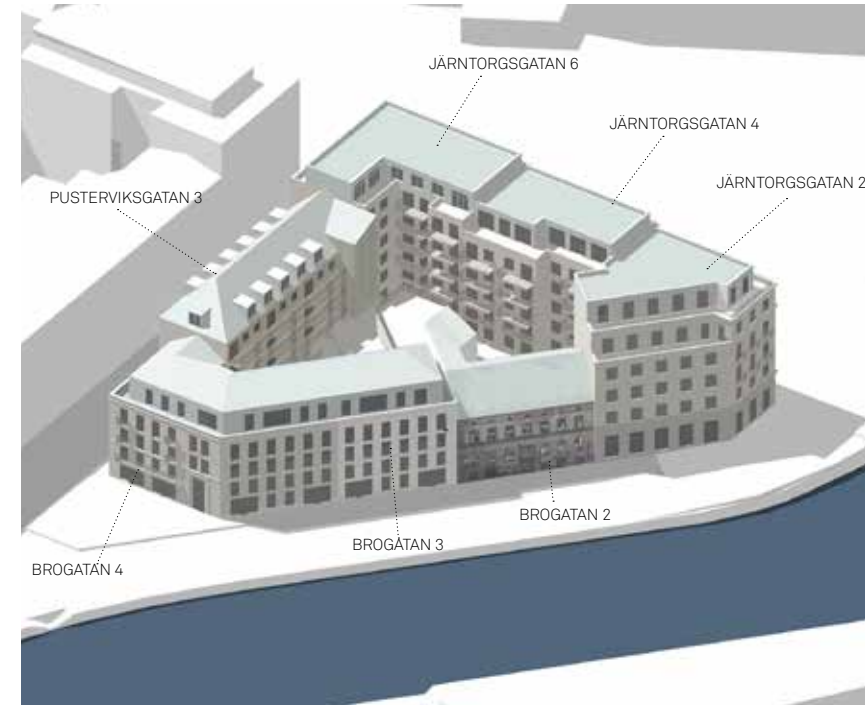

RÖDA BRYGGAN
GESTALTNINGSPROGRAM
2018.12.18

8 KVARTERSBESKRIVNING

Vy från Pusterviksbron/ Järntorgsgatan

ARKITEKTUR OCH LEVANDE BOTTENVÅNINGAR

Gestaltningen är en exemplifiering och bör ses som ett alternativ på hur kvarteret Røda Brygga kan komma att se ut. Förslaget följer tidigare framlagda gestaltungsriktlinjer från Stadsbyggnadskontoret och Länsstyrelsen anpassat till varje byggnadsdels fysiska förutsättningar för bevarande och nybyggnad.

Önskan är att utveckla en sammanhållen arkitektur som kan inrymma de funktioner och krav som vi

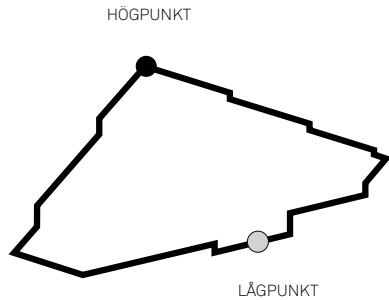
idag ställer på moderna byggnader men med visad respekt för Riksintresset för kulturmiljö.

Nytolkningar av strama och klassiska fasaduttryck ligger till grund för den grammatik som kan användas för att hantera socklar, balkonger, gesimser och skala.

Med en detaljrikedom och omsorg för gestaltningen i ögonhöjd skapas levande bottenvåningar som

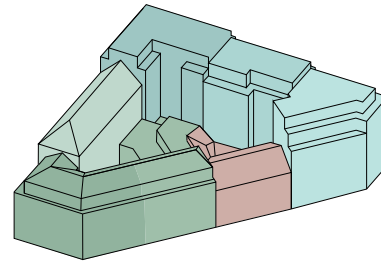
bidrar till en levande, trygg och tillgänglig stadsmiljö för många fler.

9 GESTALTNINGSPRINCIPER

HÖG OCH LÅGPUNKT

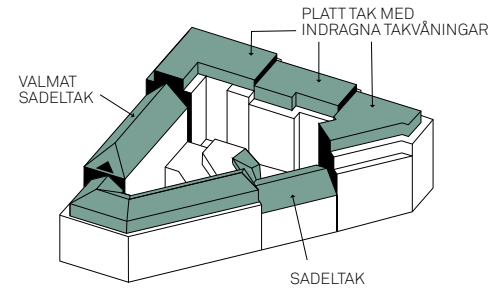
Kvarterets varierade takfotshöjder bygger på en upptrappning som utgår från kvarterets lågpunkt, Brogatan 2, och avslutas i det sydvästliga hörnets höjdpunkt, anpassat efter Pustervikskvarterets våningsantal. Järntorgsgatan får en skala som bidrar till stadsgatans resligare karaktär men trappar succesivt ned när byggnaderna närmar sig kanalrummet och Brogatan.

IDENTITET

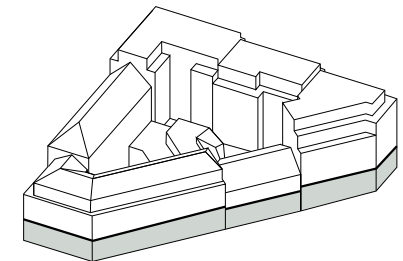
För att skapa ett kvarter med större variationsrikedom utvecklas 7 distinkta byggnadskaraktärer. Varje byggnadsvolym särskiljs genom varierande, höjd, detaljering, material- och kulörval. Fasaderna kommer bestå av både naturligt- och slammat tegel, puts och natursten.

Kvarterets hörn ges extra omsorg i form av franska balkonger, trappning och fasadmaterial.

TAKLANDSKAP

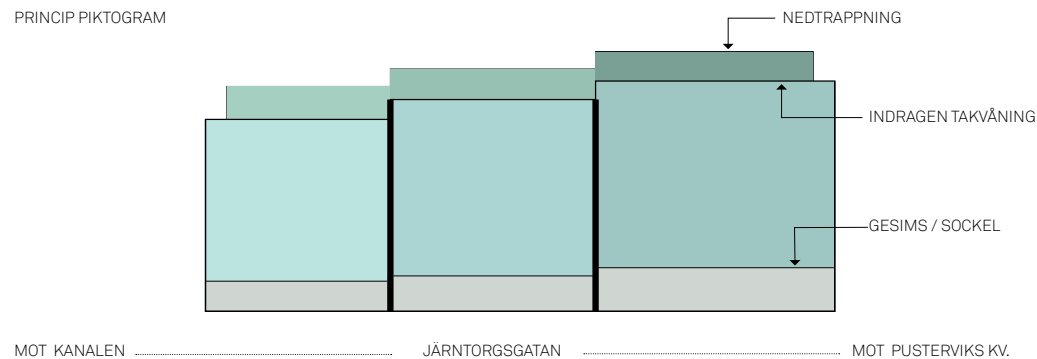
Upp och nedtrappningarna i taklandskapet möjliggör naturliga brandgavlar som blir viktiga gestaltungs-element på flera ställen för att särskilja och utveckla byggnadsvolymernas karaktär. En variation av sadeltak, valmat sadeltak och platta tak med indragna liv vid takterrasser förstärker upplevelsen av en stad som byggts över tid, ett levande taklandskap av sammanhållen materialitet.

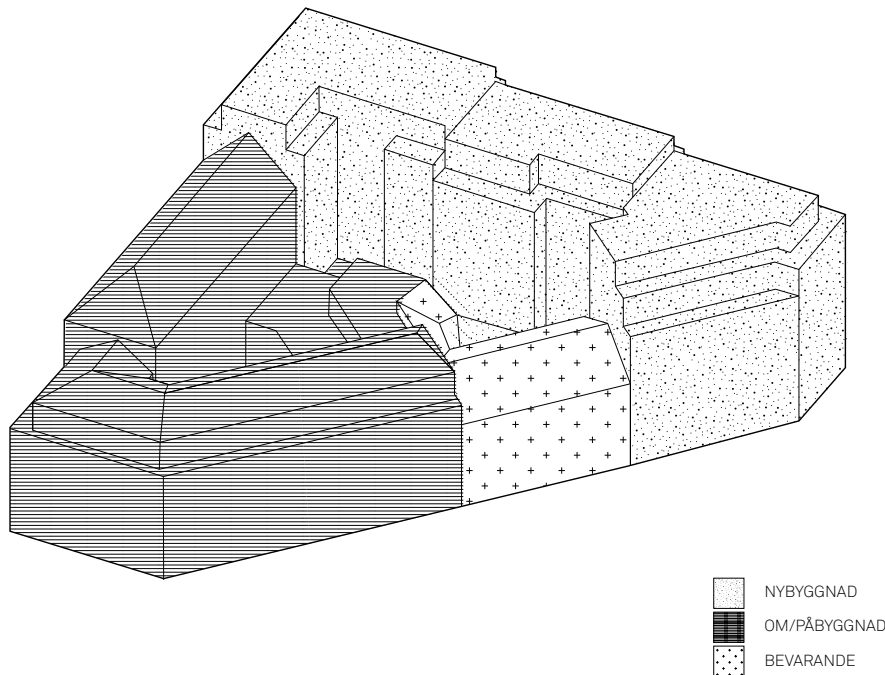
MÖTE MED GATA

Stor vikt läggs vid gestaltningen av kvarterets gatufasader och utformning av sockel. Med en hög materialkvalitet och rik detaljering i ögonhöjd skapas en varierad och trygg gatumiljö. Livförskjutningar mellan olika fasadmaterial, portar, partier, skärmtak och belysning är exempel på element i gatunivå som får extra omsorg.

PRINCIP PIKTOGRAM

10 FÖRÄNDRINGSPRINCIPER

FÖRVÄNDLING

Kvarterets grad av förvandling bygger till stor del på vilka fysiska förutsättningar för ombyggnad som varje enskild byggnadsdel erbjuder. Fastigheterna längs med Järntorgsgatan står inför den största förändringen där nybyggnation ger de bästa möjligheterna att skapa fungerande bostäder med lokaler i bottenvåningen. Övriga delar, förutom Brogatan 2 står inför en kombination av om- och påbyggnation, där våningsplan adderas, fasader förändras, fönster breddas eller förlängs för att

förändra funktionen från befintliga kontor till bostäder. Brogatan 2 bevaras och restaureras.

Extra omsorg behöver ägnas åt val av material, kulör och detaljer för att behandla mötet mellan det nya och det gamla och befintliga byggnader byggs på och till.

Linjer i befintlig byggnad tas upp i nybyggnad.

Gammalt möter nytt. Natursten och tegel.

Nybyggnad utformas respektfullt efter äldre bebyggelse med samma livförskjutningar, proportioner och detaljering.

Nybyggnad med klassicistisk grammatik och stenstadskaraktär.

OMSORG OM DETALJER

Förutom att anpassa bebyggelsen efter stadsrummen, ska byggnaderna fungera som egna identiteter för att skapa variation i uttrycket och ge en mer upplevelserik stad. Kvarteret ska genomföras av högkvalitativa material och gedigna detaljlösningar. Hörnen på kvarteret kan framhåvas med annan fönstersättning eller med mer markerade franska balkonger. Mötet med Brogatan 2 skall reflekteras i en färgsättning av ljusa kulörer som återfinns i Feskekörka och Lagerhuset.

11 STADSRUMMETS VÄGGAR

KANALRUMMET - BROGATAN

Brogatan bildar en av kanalrummets viktigaste vägg. Siktlinjer längs med vallgravsstråken tecknar en fond där hela kvarterets progression från lågpunkt till högpunkt skapar en spännande dynamik. Brogatan 2 bevaras och kompletteras i väst med en hörnbyggnad i ljus natursten. Öster om Brogatan 2 plockar slammade tegelfasader i ljusa kulörer, upp inspiration från Feskekörka, Lagerhuset och Brogatan 2. Fasadernas skala bygger till stora delar på befintliga fönstersättningar men där bröstningar sänks för att skapa vertikalitet och för att öka dagsljusinsläppet.

STADSGATAN-JÄRNTORGSGATAN

Järntorgsgatan som kopplar Järntorget till Esperantoplatsen är kvarterets starkaste befolkade stråk och blir därigenom en fasad som både till skala och innehåll definierar den större stadens gaturum. Nedtrappningen som startar vid pustervikshörnet sänks gradvis i 3 tydliga trappsteg med bibehållen reslighet. Fasadernas tydliga socklar i kombination med generösa butiksfasader bidrar till den stora stadens grammatik. Gestaltning knyter an till de funkisfasader och sekelskiftesfasader som finns i området, med en variation av puts, tegel och natursten.

GRÄNDEN - PUSTERVIKSGATAN

Pusterviksgatan har en intimare karaktär, nästan i form av en gränd. Här föreslås en enklare karaktär, där bottenvåningar ges en mindre publik funktion. Mittenhuset föreslås med tegelfasader och avslutas med ett valmat sadeltak med generösa takkupor. Flera av kvarterets service- och garageentréer placeras här, vilket ökar vikten av att spela upp bostadsentréerna med tydliga material.

12 KANALRUMMET- BROGATAN

BROGATAN 4

Nytt och befintligt tegel slammas i ljusa kulörer, byggnaden avslutas med valmat sadeltak där indragen takvåning kläs i bandfalsad plåt, takterrasser med pinnräcke. Hörnet ges franska balkonger medans långsidorna får resliga höga fönster. Räcken utförs i smäckra pinnräcken. Glaspartier i entréplan ramas in med natursten likt den sockel av natursten som möter gatan.

Fönsterkarm och slammat tegel

BROGATAN 3

Brogatan 3 har samma materialitet och detaljering som Brogatan 4, dock används här en ljusare kulör. Skillnaden i färgsättning hjälper till att dela upp gatan i 4 distinkta delar som i skala relaterar till Brogatan 2. Provmuts utföres på plats och godkänns av SBK och beställare.

BROGATAN 2

Fasaden till Brogatan 2 bevaras efter sitt ursprungliga utseende med fönster, partier, portik, sockel och ornamentik. Materialen är gult handslaget tegel, träpartier, sockel i sten och bandfalsad, grönt, plåttak. Brogatan 2 är i behov av restaurering och grundförstärkning och fick stora sättningsskador vid bygget av Götatunneln.

Kvadratisk stuprör i mötet mellan gammalt tegel och ny natursten

JÄRNTORSGATAN 2

Hörnbyggnaden kläs t.ex med en naturstenssockel av travertin som ovan butiksvåningen övergår till en fasad av slipad matt natursten. På hörnet kan franska balkonger med smäckra pinnräcken i kopperton hjälpa till att markera hörnet. Garageport i tex. oljad ek kompletterar butikspartiernas smäckra trädetaljer, byggnaden avslutas med indragna våningar som ger takterrasser där terrasseringen avslutas med en övre våning av bandfalsad plåt.

1:400

13 STADSGATAN - JÄRNTORSGGATAN

1:400

JÄRNTORSGGATAN 2

Se material- och detaljbeskrivning under sidan för Brogatan.

JÄRNTORSGGATAN 4

Mellanhuset utförs i mjuk "filtad" puts av ljus sandstenskulör. En mörkgrå råkilad svart Korpilahti, är ett exempel på en naturstenssockel som kan kompletteras med en kryssharnad natursten i fönsterpartiernas markerade, fördjupade ytterkanter och som i vissa delar vertikalt kan sammankoppla balkongerna. Skjutpartier i t.ex. ek ger butiksentréerna en kvalitativ inramning. Takvåning i bandfalsad plåt, takterrasser med pinnräcke. Franska balkonger med pinnräcken.

JÄRNTORSGGATAN 6

Hörnhuset kläs med ett ljusgult handslaget tegel med liknande fogkulör. En utdragen sten mellan varje våning skapar en tydlig horisontal indelning. Dubbelhög sockelvåning i grå granit, råkilad mot mark och slipade i övrigt ger en känsla av reslighet. Ljusare träpartier i fönsterinfattningar. Indragen takvåning i bandfalsad plåt, takterrasser med pinnräcke. Franska balkonger förses med pinnräcken och de franska balkongerna med ett glasräcke utan profil i överkant.

Grund fransk balkong med inåtgående trädörrar

Träparti i naturstenssockel

Träparti i naturstenssockel som möter mark

14 GRÄNDEN- PUSTERVIKSGATAN

JÄRNTORGSGATAN 2

Se material- och detaljbeskrivning under sidan för Järntorgsgatan.

PUSTERVIKSGATAN 3

Mellanhuset mot Pusterviksgatan har ett mörkare fasadtegel med en gesims i form utav en utdragen tegelsten varannan våning. Huset kröns med ett valmat sadeltak av bandfalsad plåt, där speciell hänsyn till takfot och takkupor ges. Fönsterpartier och garageport utförs i mörkbetsad ek. Sockel utförs i mörkare natursten. Franska balkonger förses med pinnräcke.

BROGATAN 4

Se material- och detaljbeskrivning under sidan för Brogatan.

1:400

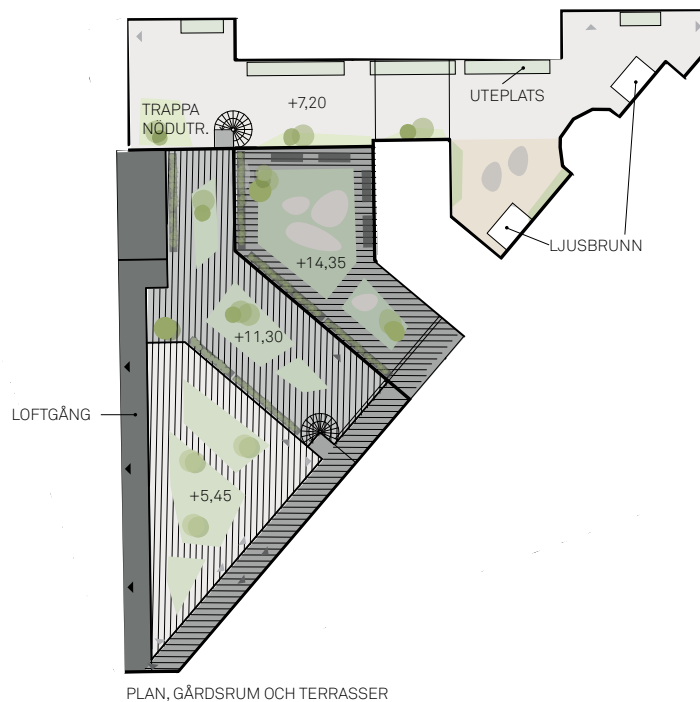
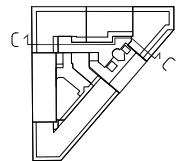
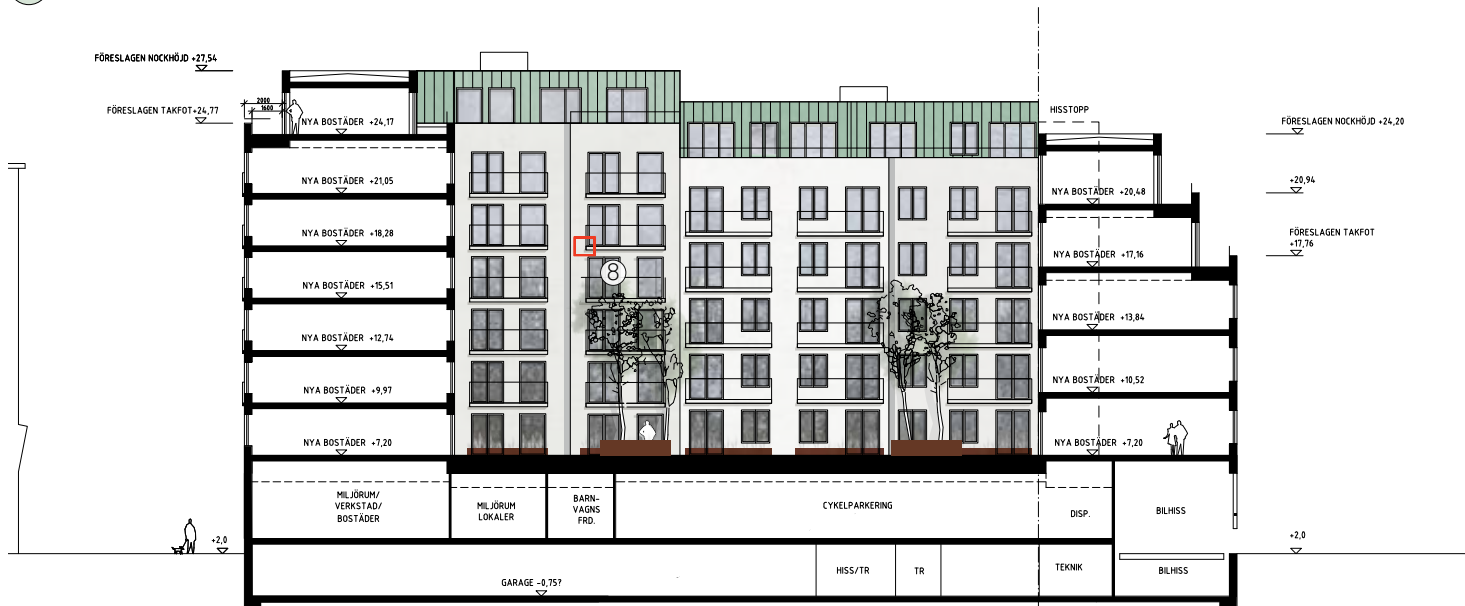

Takfot möte mellan mörkare tegel och tak

Fönster i takvåning av koppar

15 GÅRDEN

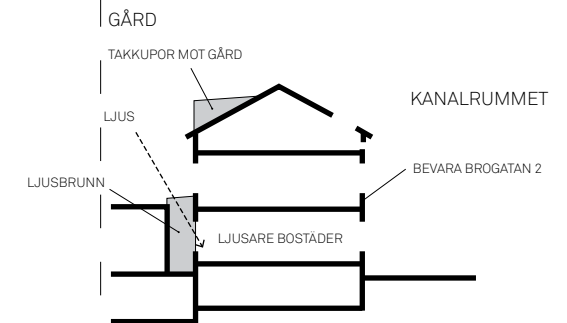

KVARTERETS INSIDA

Kvarterets insida är utformat på ett mer homogent sätt där fasader putsas i ljusa kulörer som stämmer överens med byggnadernas yttre färgsättning. Materialen och detaljeringen är enkel men stilfull, besläktat med byggnadernas framsida. Gårdsbjälklagen utformas på ett sätt som både skapar gemensamma och privata uteplatser med gröna partier av växtlighet som även tillåts växa upp på vissa fasadpartier, som t.ex loftgångar. Uppbyggda planteringar och terrasseringar av trä och kortenstål bidrar till gårdens varma kulör och ombonade gestaltning.

Balkong mot gården

BROGATAN 2

Brogatan 2 får här en mer omfattande renovering och upprustning som innebär att ett antal ljusinsläpp och lanterniner tillåter att dagsljus kan fortplanta sig in i byggnadens mörka inre.

1:400

16 FRANSKA BALKONGER OCH FÄRGSPANN

FRANSK BALKONG

UTSTICKANDE 0-100MM

Postgatan, Göteborg

Genève

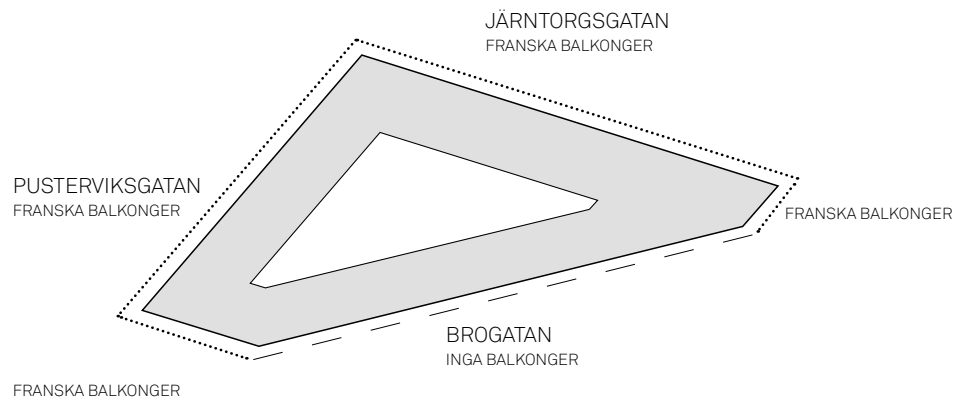

Stockholm

PRINCIPER

Kvarteret föreslås utformas enligt följande principer kring färgsättning och franska balkonger.

Färgsättningens spann syftar till att placera Röda bryggan kvarteret i en kontext av byggnader längst med Brogatan, Esperantoplatsen och Järntorgsgatan.

KAPONNIÄREN

FESKEKÖRKA

FÄRGSPANN FÖR
HELA KVARTERET

LAGERHUSET

17 VYER AV KVARTERET

Vy från Kanalrummet

Vy från Esperantoplatzen

Vy från Lagerhuset

Vy från Järntorgsgatan

SAMMANFATTNING GESTALTNINGSPRINCIPER

Med riksintresset för kulturmiljö samt kvarterets historiska kontext som grund har ett antal huvudprinciper för gestaltningen utvecklats.

Karaktärsskapande för kvarteret är att byggnadernas volymer successivt trappas ned mot kanalen och ansluter till kanalrummets skala, där Brogatan bildar en av kanalrummets viktigaste väggar. Utgångspunkten för trappningen och lågpunkten i kvarteret är Brogatan 2.

Genom nedtrappningen möts den bevarandevärda Brogatan 2 och nya angränsande byggnader i skala. Brogatan 2 och de nyare delarna av kvarteret binds även samman med hjälp av fasadmaterial och att hänsyn tas till befintliga indelningar och friser på Brogatan 2.

Sammanhållen gestaltning för kvarterets olika byggnader har varit ytterligare en viktig gestaltningsprincip. Gestaltningen knyter an till

de funkisfasader och sekelskiftesfasader som finns i området, med en variation av puts, tegel och natursten. Kvarteret hålls samman av grammatiken i fönstersättning och sockel medan variation ges i våningshöjd, detaljering, material- och kulörval.

Genom ett varierat taklandskap med sammanhållen materialitet förstärks upplevelsen av en stad som byggs över tid, samtidigt som kvartetet får en sammanhållen gestaltning.

17 VYER AV KVARTERET

Vy från Pusterviksbron/ Järntorgsgatan

18 PROCESSBERÄTTELSE

Göteborg 2018-12-18

Ny detaljplan för Kv Röda Bryggan och Pustervik, inom stadsdelarna Pustervik och Masthugget **Sammanfattning av arbete, process och ställningstaganden from 2012 inför granskningsskede 2018.**

2010-2012

SBK tog beslut om programsamråd för Masthugget och Pustervik 2010-06-22 där Kv Röda Bryggan pekas ut som ett utvecklingsområde. Arbetet med detaljplanen pågick under 2011 och 2012 och föregicks av ett parallellt uppdrag som fastighetsägarna genomförde 2010.

Stadsarkitekt Björn Siesjö uttalade sig om vikten av att bygga högt i det centralt belägna kvarteret, gärna med ett högt hus på hörnet, och tillföra liv i en stadsdel som idag inte innehåller några bostäder men som i framtiden kommer att vara en del av den utveckling som sker på Masthugget.

Bild från tävlingsvinsten ritat av Semrén & Månsson från de parallella uppdragen. I uppgiften ingick även att pröva byggnation på Heurlins Plats, den sk triangeltomten. Planläggning av denna ingår numera i planen för Järnvågen. (110330_sbk_presentation, 2011)

2012-05-31 tog SBK fram en kulturmiljöutredning och stadsbildsanalys undertecknat av Archidea som underlag för arbetet med detaljplanen.

Planavtal undertecknades av stadsbyggnadsdirektören 2012-10-12. Av planavtalet framgick:

"Syftet med detaljplanen är att utveckla och skapa möjlighet för byggnation av nya bostäder och verksamheter i ett område av stort kulturhistoriskt värde och en viktig knutpunkt som står inför för framtida förändringar i centrala Göteborg". Vidare noteras att hänsyn skall tas till områdets kulturhistoriska värde, avsikten är att exploateringen skall resultera i 16 200 kvm byggnation exklusive Brogatan 2.

Bilder under processen på dåvarande gestaltning. Varianter av ett högt hus som trappades för att möta omgivningen prövades i flera varianter. (120824 Röda bryggan, 2012)

2013

Med anledning av de kulturhistoriska värdena och tolkningen av dessa hölls ett så kallat LARK-möte 2013-05-31 där representanter från SBK, Länsstyrelsen och byggherrarna deltog och diskuterade projektidéerna.

Preliminära minnesanteckningarna från mötet:

"De presenterade exploateringsalternativen bedömdes kunna påverka riksintresset för kulturmiljövård på ett negativt sätt, i första hand med hänsyn till storskaligheten. Länsstyrelsen påtalade att Brogatan 2 sätter skalan som man bör förhålla sig till. Förslagen är ganska lika och representerar en för hög exploatering/för många våningar. Länsstyrelsen efterlyste en större medvetenhet om riksintresset, och påtalade att man saknade en motivering utifrån det framtagna kulturmiljöunderlaget."

Under arbetet som följde strävade vi efter att tillvarata de synpunkter som framkommit under mötet med länsstyrelsen. Förslaget arbetades om och byggnaden vid Brogatan 2 bevarades enligt kulturmiljöunderlaget. Ett stort antal förslag togs fram och diskuterades. Ett bevarande av Brogatan 2 innebär en kostsam restaurering, bland annat till följd av att byggnaden ådrogs omfattande sättningsskador vid byggnationen av Götatunneln. För att det åtagandet ska vara möjligt att genomföra krävs att resterande ny- och ombyggnation får viss tillräcklig volym.

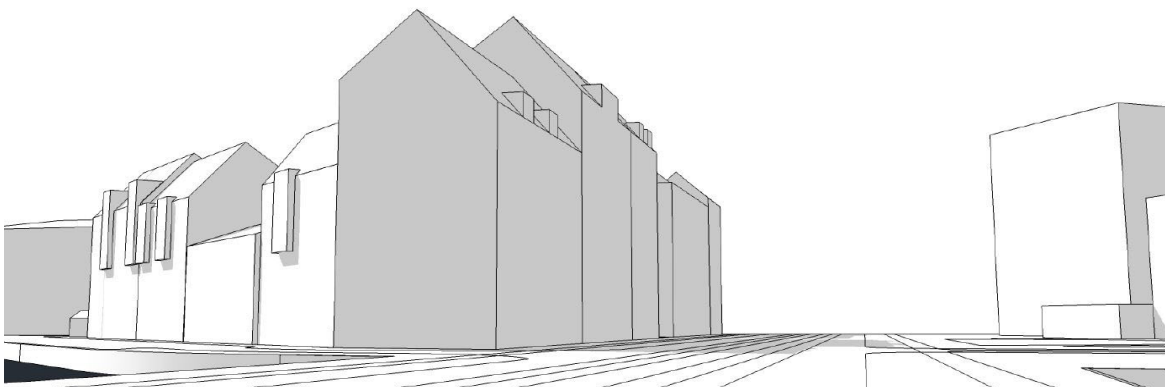
En fortsättning av skisser på en hög hörnbyggnad och en tydlig 2 våningssockel prövades (130514_fasadskiss, 2013)

Brogatan bevaras, den höga delen koncentreras i delen längst bort från kanalrummet för att hålla skalan nere mot kanalrummet, en tydlig sockel och sockelgesims tar upp skalan från Brogatan 2. Varierat taklandskap (131030_Förslag enligt planavtal, 2013)

2014-2015

Man enades om att gå ut med ett samrådsförslag med bestämmelsen 5 + 1 våning vind mot Brogatan och 7 + 1 våning vind mot Järntorgsgatan, symmetriska takfall och brandgavlar. Under våren fortsatte också diskussioner och inventering kring bevarandefrågor och teknisk beskaffenhet kring Brogatan 2 med antikvarie Sören Holmström. Ett nytt LARK-möte genomfördes 2015-05-22.

Nedtrappning och varianter av sadeltak prövas. Olika förslag tas fram på gestaltningen av hörnet mot Esperantoplatsen för att hantera nedtrappningen mot kanalen och Brogatan 2 (150202_Skissförslag, 2015)

2016

Planen gick ut på samråd 2016-06-21. Förslaget sammanfattade de synpunkter som kommit fram under planarbetet. Indelning i fasad från den ursprungliga fastighetsindelningen, materialitet som överensstämmer med omgivningen, enhetliga sadeltak, sockelvåning, vertikalitet i fasaduttrycken. Överväganden i förhållande till riksintresset sammanfattades i följande mening:

"Området ingår i riksintresse för kulturmiljö och en viktig del av planarbetet har varit att avväga och anpassa ny bebyggelse till den befintliga miljön."

Som underlag i frågan låg den gamla kulturmiljöutredningen från 2012 med i samrådsmaterialet. Inget gestaltningsprogram togs fram. Tillkommande ljus BTA motsvarade planavtalet.

Gestaltning när planen gick ut på samråd. Fasad mot Brogatan (160524_Röda Bryggan Skissförslag, 2016)

I samrådsyttrandet från länsstyrelsen 2016-09-29 framkom ett antal punkter att förhålla sig till i det fortsatta arbetet. De efterlyste också en "medvetenhet om riksintresset och en motivering till då föreliggande förslag utifrån det framtagna kulturmiljöunderlaget".

2017

Ett nytt LARK-möte hölls 24 mars 2017 till vilket ett omtag på gestaltningen togs fram för att bättre möta de synpunkter som framförts i samrådet och samtidigt presentera ett förslag som var hållbart ur exploateringssynpunkt. Förslaget tog ett nytt grepp om gestaltningen och gav kvarteret en ny gestalt. Tydliga gesimser och takfötter som följde och anslöt till Brogatan 2 och angränsande kvarter. Nedtrappningar som mötte skalan i kanalrummet. En fönstersättning och ett fasaduttryck som hämtar inspiration från innerstadens stenstad och ger ett varierat men sammanhållet uttryck.

Länsstyrelsen uttryckte sig försiktigt positivt till förslaget men tryckte på att en argumentation i förhållande till riksintresset måste utvecklas. Det beslutades att ett gestaltningsprogram och en antikvarisk konsekvensbeskrivning skulle tas fram till granskningsskedet.

VY FRÅN PUSTERVIKSBRON

Gestaltning vid möte med LARK och SBK 24 mars 2017. Förslaget tog ett nytt grepp om gestaltningen. (170324_Röda Bryggan_LARK_Högupplöst, 2017)

2018

Nuvarande förslag med ändring inför antagande. Skissen från 2017 har utvecklats och lett fram till en volym och gestaltning som väl svarar mot alla de ställningstaganden som gjorts under processen. (Röda bryggan_Gestaltningsprogram_181218_Högupplöst, 2018)

Gestaltningssprogrammet som nu tagits fram svarar mot den process som pågått under 7 års tid och sammanväger och sammanfattar olika intressenters skilda krav till en kvalitativ, stadsbildsmässig och arkitektonisk helhet. Gestaltningssprogrammet är uppbyggt kring analys och gestaltning. Gestaltningssprogrammet visar hur olika intressenters skilda krav sammantaget har uppfyllts. Nedan beskrivs hur vi i nuvarande förslag löser de önskemål från Länsstyrelsen som har framförts i olika sammanhang (synpunkter i kursiv fet stil).

"Karaktärskapande för kvarteret är att bebyggelsen succesivt trappas ned mot kanalen"

- Detta är ett önskemål som vi arbetat med under en lång tid tillsammans med SBK med flera studier i fasad och volym. Nedtrappning längs med Järntorgsgatan men även Pusterviksgatan medverkar till att kvarteret får ett djup och skala som blir lägre vid mötet med kanalen. Vi har valt att trappa bebyggelsen i 3 tydliga steg med våningsantal längs med Järntorgsgatan. Vi förtydligar även nedtrappningen genom indragna takvåningar, i gesimser, sockellinje och i fönstersättningen. Utifrån exempel från omgivningen har vi valt att möta Brogatan 2 med en brandgavel för att få ett harmoniskt möte med byggnaden runt hörn från Järntorgsgatan. Byggnaden från söder trappar mot Brogatan 2. Dessa tillsammans skapar ett välavvägt möte med den byggnad som ska bevaras.

"Kvarteret har ett stort influensområde på grund av öppenhet kring Rosenlundskanalen, och att det från flera siktlinjer upplevs som en fond". "Det är positivt att planförslaget hanterar tillkommande volymer med utgångspunkt från den äldre fastighetsindelningen för att skapa variation"

- Byggnadsvolymer, fasader och takavslut samverkar till att förstärka äldre fastighetsindelningar som idag ej är synliga. Variationen av byggnadshöjd och succesiva nedtrappning från höjdpunkt till lågpunkt relaterar till gatornas skilda karaktärer, äldre fastighetsindelningar, tydlig accentuering av hörnbyggnader. Vi har särskilt studerat hur nedtrappningen mot Järntorgsgatan och Pusterviksgatan upplevs från kanalen och Feskekörkan. Gestaltningen har avpassats så att volymerna och taklandskap upplevs som en sammanhållande helhet för kvarteret i fonden från kanalrummet.

"Byggnaderna mot kanalen bör förhålla sig i höjd och skala till den smala fastighetsindelning som varit och är typiskt för staden".

- Kvarteret i befintligt skick består idag av endast 2 fastigheter. Förslaget avser i höjd och skala utvecklas som 6 byggnadsvolymer. Brogatan 3 & 4 består idag av en volym, men föreslås delas upp i skilda kulörer för att förhålla sig till fasadlängden för Brogatan 2. Vi har lagt vikt vid att skapa individuella byggnadsvolymer där vi bearbetat gestaltningen av tak, fönstersättning, socklar samt linjeföring vertikalt och horisontellt i fasaderna. Tillsammans med SBK har vi haft en diskussion kring uttryck, variation, rytm och materialitet, och vad det är som karakteriserar en stadsmässig bebyggelse värdig platsen. Vi har studerat omgivningen samt referenser till ny och äldre bebyggelse som fått inspirera det exempel på en representativ gestaltning och arkitektur som nu ligger till grund för förslaget.

"Planförslaget föreslår fasadmaterial med puts och tegel vilket är en bra anpassning till platsen och riksintressets uttryck"

- Samtliga byggnader anspelar till omkringliggande fasader, och använder en kombination av tegel, slammat tegel och puts, samt natursten. Vi har arbetat med detaljering, profilering och linjering med materialen för att åstadkomma stadsmässighet och ytterligare karaktär i byggnaderna i en avvägd gestaltning. I färgsättningen har vi arbetat medvetet och tillsammans med stadsantikvarie utifrån omgivningens förutsättningar mot de ljusa och varma kulörer som finns i byggnaderna som ligger i anslutning till kanalrummet och längs Järntorgsgatan.

Kvarteret med färgsättningen och materialvalen i sin helhet, ska kännas väl anpassat till platsen och sin omgivning och harmoniera med sitt sammanhang. Exakt färgsättning stäms av på plats i bygglovsskedet.

"Länsstyrelsen är positiv till att byggnaden Brogatan 2 bevaras, och förses med skyddsbestämmelser, då byggnaden har ett mycket högt kulturhistoriskt värde och är med sin fasad ett historiskt dokument från den stadsplan som Carlberg upprättade."

- Brogatan 2 restaureras och bevaras efter sitt ursprungliga utseende mot kanalen. Tegel, fog, träpartier, plåtdetaljer, kalkstenssockel, skyltning och belysning i omsorgsfull restaurering kommer att förstärka byggnaden i sitt sammanhang. I mötet med de nya byggnaderna, med sin plats vid kanalen och sin samhörighet i skala och stil med den samtida fabriksbyggnaden vid Esperantoplatsen kommer Brogatan 2 att bidra till kvarterets förankring i historien. När stråket längs Brogatan utvecklas så kommer byggnaden än mera till sin rätt i läget invid kanalen och få en uppgradering i sitt sammanhang.

Brogatan 2 restaureras och bevaras efter sitt ursprungliga utseende mot kanalen. (Röda bryggan_Gestaltningssprogram_180412_Högupplöst, 2018)

"Mötet mellan det äldre huset (Brogatan 2) och angränsande byggnader behöver studeras vidare"

- Angränsande volymer använder indrag av takvåningar mot gata som metod för mötet med Brogatan 2. Föreslagna gesimser, sockelpartier och ornamentik kommer i gatuperspektiv skapa en gemensam helhet men respekterar byggnadens egen karaktär. Takets kulör och materialitet verkar för att skapa sammanhållen grammatik för hela kvarteret. Vi arbetar med en hög och omsorgsfull detaljeringsgrad för byggnaderna i kvarteret. I mötet med Brogatan 2 ägnas stuprör, socklar, gesimser och möten med det lutande fasaderna omsorg i detaljerna. Vi kommer att mäta upp och anpassa mötet i detaljer mellan nytt och gammalt i förhållande till den befintliga byggnaden.

Sammantaget så svarar det nuvarande förslaget på ny och bevarad byggnation av Kv Röda Bryggan väl mot de synpunkter som framkom under samrådet.

Förslaget har också minskat avsevärt i volym i jämförelse med planavtalet. Planavtalet angav i BTA ovan mark för Byggrätt 1: 8200 kvm och för Byggrätt 2: 5700 kvm. Inför granskning så är förslaget för Byggrätt 1: 6600 kvm och för Byggrätt 2: 4900 kvm. Således en total minskning med 2400 kvm från 13 900 kvm till 11 500 kvm.

Vi hoppas att föreliggande väl genomarbetade förslag ska bidra till en positiv utveckling av stadsdelen med god hänsyn tagen till riksintresset och de kulturhistoriska värdena.

Nuvarande förslag med ändring inför antagande. Vy från Feskekörkan. (Röda bryggan_Gestaltningssprogram_181218_Högupplöst, 2018)

Magnus Månsson

Arkitekt SAR/ MSA KKH
Adj Professor
Ansvarig Arkitekt
Koncernchef
Semrén & Månsson

Sophie Dufva

Arkitekt SAR/ MSA
Uppdragsansvarig Arkitekt
Kontorschef
Semrén & Månsson